

Prenumerationspris ¹ / ₁ år Kr. 2:— ¹ / ₂ " " 1:—	Utgiven av Svenska Folkförbundet. Ansv. redaktör: Andreas Stahl, Riddaregatan 3, Tallinn. Tel. 431-53. Utkommer varannan vecka.	Utlandet: ¹ / ₁ år Kr. 3:— ¹ / ₂ " " 1:50

Svenska gymnasiefesten i Hapsal.

Den, som lördagen den 5 mars råkade besöka Hapsal, förvånades säkert över den ovanligt svenska stämning, som den dagen härskade i den lilla staden. Den svenska besökaren kunde inte gå många steg utan att höra sitt språk, överallt mötte han stamfränder och bekanta utifrån svenskbygden, Folk hade strömmat till från såväl Nuckö och Rikull som Vormsö, och allas slutiga mål var gymnasiet, vars svenska avdelning beredde sig att hålla sin första vinterfest.

Denna tog sin början i skolans aula kl. 7.30. Bland den talrika publiken, som uppgick till 350—400 personer, märktes bl. andra svenskbygdens lärare, som nästan mangrannt hittat vägen dit — från Vormsö hade även kyrkoherde Nilsson med familj infunnit sig. Av revalsvenskarna voro tyvärr blott några få närvarande på grund av att festen sammanföll med kyrkostämman i Revals svenska församling. Av estniska gäster märktes gymnasiets rektor Üksti med fru och Hapsals borgmästare dr. Alver, samt en del av de estniska eleverna.

Festen öppnades med ett kort anförande av rektor Erlund från Birkas. Han fäste sina åhörare uppmärksamhet på Beethovens persolighet och dennes stora begävnig att tolka sina känslor i toner, och efter denna orienterande inledning föredrog

rektor Erlund på ett värdigt sätt cissmollsonaten av den stora kompositören och en gondolsång av Mendelsohn.

Nästa avdelning av programmet sköttes av eleverna själva. Först deklamerades några trevliga bitar av Fröding och sedan deklamerade en svensk elev en estnisk dikt. Härefter följde en mycket lyckad dans — två flickor i en sirlig wienervals. Deras vackra dräkter skiftade i det växlande strålkastarljuset. Höbrings blandade kör utförde nu under ledning av skolföreståndaren Anton Westerberg en del sångnummer bl. a. „Slumrande toner“ och „Över bygden skiner sol“. Körens disciplin och musikaliska uppfattning är erkännansvärd och länder dess energiske och kunnige ledare till all heder.

„Ljugaren får ordet, men han förutskickar i sanningens intresse, att ingen får tro det han skall berätta, ty det är ren lögn.“ Det är gymnasiets lärare, pastor Sven Danell, som berättar bygdehistorier på dråplig västgötadialekt. Under pausen som sedan följde intogs förfriskningar och besöktes lotterihörnan, varefter programmet åter vidtog och skolans elever bjödo på skådespel. Nu hade åskådarna tillfälle att repetera sin svenska historia. Först fick man se Gustav Vasa i bondstugan i Isala i den bekanta scenen med brödspaden. Nästa fö-

reställde en episod från Karl XII polska fälttåg. Kungen går med iskallt lugn fram och åter i sitt rum dikterande för sin skrivare, medan fräsande bomber explodera runt omkring.

Därpå uppträdde ett folkdanslag i Wormsö- och Nucködräkter. Det måste erkännas att de 8 dansparen utförde sina nummer med ett taktinne och en precision, som förvånar, när man tänker på den korta övnings-tid som stått till buds. Höjdpunkten nåddes med träskodansen, som blev en formlig succés. På mångas begäran uppträdde Höbring sångkör ännu en gång varefter fru Helga Blees sjöng ett par vackra solonummer med sångläraren och kompositören Creek vid pianot. Till sist lekte man ringlekar, som pågingo till kl. 12, då festen slöts.

Att vårt nystartade gymnasium redan nu kunnat bjuda ett så rikt och gediget festprogram är verkligen ägnat att glädja oss estlandssvenskar. Fru Helga Blees har varit strängt sysselsatt och inte lämnat någon möda osparad, när det gällt förberedelsen till denna fest. Hon har med all nit drillat lärraktiga nybörjare i folkdansens förnämliga men svåra konst, hon har också bittida som sent sört för de många detaljerna, som äro förknippade med även rent amatörmässiga prestationer på folkdansens och skådespelens område. Härvidlag har hon varit kraftigt biträdd av pastor Sven Danell, som komponerat de historiska tablåerna och givit uppslag till de tidstrogna kostymerna. Vi få inte heller

glömma det värdefulla bidrag till arbetet „bakom kulisserna“ som gymnasiets lärare, mag. Svensson lämnat.

Till slut återstår att rikta ett uppmuntrande tack till våra ungdomar för de vackra prov på god vilja och goda anlag de härmed givit oss.

Där det finns sådan ungdom, där äro alla förhoppningar berättigade, och där finnes en fast grundval för framtiden.

Brev från Tartu.

Den 1 mars hade S. O. V: s Tartu-avdelning anordnat sitt försä samkväm under denna termin.

Den talrikt församlade svenska och svenskintresserade skaran hälsades hjärtligt välkommen av prof. P. Wieselgren, varpå man övergick till programmet.

Aftonens tal hölls av teol. stud. Hj. Pöhl, vilken behandlade ämnet: „Ärkebiskop Nathan Söderblom som ekumen.“ Den sakliga belysningen av denna stora andliga personlighets mångsidiga begåvning lät åhörarna med intresse följa föredraget. Kand. S. Wunderlich underhöll publiken med välspelade cellonummer av J. S. Bach, Gounod och pianostycken av Chopin och Glinka. Sedan satte man sig kring de i svenska färger dekorerade borden, där föreningens ungdom serverade gästerna te jämte mycket annat gott.

Professorskan Wieselgren, som ofta visat prov på sin skicklighet i deklamation, uppläste ett urval dikter av Karlfeldt, vilket belönades med ihållande applåder. Först den sena timmen „sprängde“ samvaron, men endast för en kortare tid, ty de församlade lovade återkomma nästa gång.

* * *

Den 6 mars höll Svensk-estniska samfundet sitt andra sammanträde. Föredraget, „examensförhållandena vid de skandinaviska universiteterna“, som hölls av prof. P. Wieselgren, hade samlat många intresserade med de ledande krafterna vid universitetet i spetsen. Då examensfrågan även här blivit aktuell, framkallade det utförliga föredraget en livlig diskussion, där frågor berördes, som vid en eventuell examensreform torde kunna spela en icke obetydlig roll.

Trädgårdsskötselns ekonomi.

Under rådande ekonomisk kris är givetvis kapitalfrågan bestämmande. För att få nödig valuta försöker man framodla sådana produkter, som bäst kunna vinna avsättning i utlandet. Såsom känt hava möjligheterna att försälja jordbrukets alster märkbart minskats under de senaste åren, vilket inverkat nedtryckande på hela vårt lands ekonomiska utveckling, vadan sålunda jordbruket, sådan växtodlingen nu för tiden är, ej leder till det åsyftade målet. Däremot kunna vi med alster från våra trädgårdar räkna med bättre resultat. Detta gäller främst äppleodlingen.

Tidigare var vår äppelexport, som främst gick till Finland, organiserad och klagomål förspordes ofta över fruktens kvalitet. Av denna anledning infördes i fjol en rätt sträng kontroll. Staten avlönar specialister, vilka vaka över exportäppelens kvalitet och ordna om förpackningen.

Under senaste år har jämväl förts statistik över exporten, enligt vilken från Fellintrakten senaste år export. 34,6%, Vik 20,2%, Pärnau 13,8%, Ösel 10,8%, Järven 8,8%, Dorpat 7,3%, Harrien 2,7% och Virland 1,8%.

Härav se vi att Viks krets står i andra rummet i fråga om exportens storlek. Här på Viks ständer bo svenskar, de ha de stora trädgårdarna jämte energi och intresse att realisera sina produkter. Vik kan också räkna sig bland de kretsar i Estland som framdeles komma att driva fruktodlingen till hög nivå.

Till den ändan gäller det att sköta fruktträden bättre än hittills varit fallet. Härtill genmäler måhända mången: inte har jag hittills ägnat min trädgård någon nämnvärd omsorg, men det oaktat ha träden vuxit och gett tillräcklig frukt. Förvisso! Men jämföra vi en välskött trädgård med en vanvårdad, finna vi att den förra inte blott är en glädje för ögat, utan att också dess avkastning är långt större.

Gränsvakt skjuten av smugglare. Natten till söndagen blev i närheten av Reval en gränsvakt skjuten av spritsmugglare, då han stod i begrepp att anhålla dem. Polisen har anhållit mördaren.

En av de största bristerna i våra trädgårdar är den alltför täta och planlösa planteringen, vilken gör att träden lida brist på luft och ljus. För att råda bot på denna brist, vore det klokt att avlägna äldre och sämre fruktbarande träd. Vid plantering av nya träd böra dessa ej inrymmas i en gammal trädgård, där myllan för längesedan förlorat sin för träden nödvändiga näring. Det är ju för alla bekant, att en lantman ej sår råg på samma åker år efter år. Därför bör ej heller någon bli förvånad inför påståendet, att unga fruktträd skola planteras i ny jord.

Såsom ett fel måste man räkna även det, att våra trädgårdar äro ganska igenvuxna. Här borde jorden omgrävas kring varje träd åtminstone så långt kronans omkrets sträcker sig.

Jämförd med åkern lämnar trädgården långt större vinst, om den också erfordrar mera gödsel och omvårdnad. Helt vart tredje år böra äppelträna tillföras naturlig gödsel. Konstgödsel i form av kalisalt, ammoniumsalpeter och superfosfat kan jämväl användas.

En brist i våra trädgårdar är även det, att de äldre fruktträden äro starkt mossbelupna. Detta är i och för sig ej direkt skadligt, men laven utgör ett utmärkt gömställe för många skadeinsekter och hindrar luften att nå trädens bark. Mossan kan bekvämt avlägsnas med för ändamålet tillverkade borstar av ståltråd eller också helt enkelt med självgjorda knivar av trä. Detta arbete utföres under hösten eller tidigt om våren.

Alla här uppräknade brister i vår trädgårdsskötsel och avlägsnande av andra onämnda i utbyte mot nya metoder utgöra frågor för dagen. Inte blott skördens omfång utan också dess kvalitet kunde vinna därpå. Tiden är inne även för oss att införa en planmässigt organiserad trädgårdsskötsel.

K. S.

Aristide Briand död.

För en par dagar sedan nåddes världen av ett sorgebudskap, som meddelade att „Europas fredsapostel“ för all tid nedlagt kampen för freden, som

var hans stora livsuppgift. Alla världens folk ägna Briands minne sin hyllning. Det skall kanske räcka länge innan Frankrike och världen igen få en fredskämpe av Briands mått.

Aristide Briand dog d. 7 ds men hans verk skall med all sannolik fortsättas.

Han var inalles 13 gånger Frankrikes premiärminister.

Upprorsförsöket misslyckades.

Spänningen i Finland har lagt sig. Upprorsförsöket misslyckades fullständigt, och ledarna för detsamma befinna sig bakom lås och bom. Lapporörelsen har tydligen fått en svår knäck. Många, som tidigare sympatiserade med herrarna från Lappo ha nu insett, vad några bruschuvuden kunna ställa till för oreda i ett lagbundet samhälle och tagit avstånd från dem

Största förtjänsten av ordningens återställande tillkommer utan tvivel president Svinhufvud, som under hela sitt långa liv kämpat för ordning och rätt.

Rådsunionen skall Civiliseras. Enligt Pravda har Rådsegeringen för avsikt att påbjuda en femårsplan för Rådsunionens civilisering. Avsikten är att all analfabetism skall „likvideras i i attackordning“. Allmän sjuårig läroplikt skall införas.

Läget i Shangai mycket förvirrat. Läget i Shanghai är fortfarande mycket förvirrat. Starka japanska avdelningar anlända alltjämt och stora kinesiska styrkor äro på väg från Jangtseområdet och Kiangsi.

Den kinesiska pöbeln i Shanghai överfaller ofta japanska undersåtar i staden, och flere japaner ha blivit livsfarligt sårade. Den japanska flottans befälhavare har låtit meddela, att han kommer att ingripa om situationen icke förbättras.

FENIX Föreningsgatan 7.
 DRUVAN Engelbrektskatan 5.
 Intima och hemtrevliga rest-lokaler.
 Omtyckta klubbrum. Direktion:
 A.-B. MALMÖ-RESTAURANGER.

**Trenumerera på
 Kustbon!**

KUNGÖRELSE. Prästval

äger rum i Svensk-finska St Mikael församlingen i Reval
Söndagen den 20 mars 1932
 Valet vidtager kl. 12 på dagen och pågår till kl. 2 e. m.
 Vallokalerna: i Reval — Församlingssalen, Riddaregatan 9;
 på Rågöarne — skolhuset på Lilla Rågö;
 på Nargö — skollokalen

Såsom ende sökande väljes pastor Bernhard Lund från Sverige. Vid valet äga alla av båda könen konfirmerade medlemmar, som fyllit 20 år, minst ett år stått i församlingens kyrkobok, erlagt sin kyrkoskatt för år 1931, och som icke berövats valrätten genom de lokala självstyrelseinstitutionerna, med rösträtt deltaga,

Å Kyrkorådets vägnar: **A. Stahl.**
 Ordförande **D. Pettersson.**
 Sekreterare.

Kassaredovisning

övev s: t Mikaelskyrkans

INKOMSTER	pro 1931.	UTGIFTER	
Hyror	Kr. 1.780.—	Hysesbidrag åt kyrkoherden	Kr. 750.—
För kyrkans upplåtande åt Betelsförsamlingen o. a.	574.—	Lön o. hyresbidrag åt kantorn	808.—
Medlemsavgifter	549.20	Lön åt organisten	360.—
Belysning	71.43	„ „ 3 föreläsare (Nargö, Rågöarne)	120.—
Vattenavgifter	98.92	Lön åt kyrkobetjäningen o. a.	416.—
Kollekter	168.37	Renhållning av gator o. gårdar	259.05
Oförutsedda	52.17	Eldning	161.91
Överfört från „Kyrkoreparations-kontot“	374.18	Belysning	101.61
Överfört från „Centralvärmelednings-kontot“	298.15	Brandförsäkring	78.10
		Fastighetsskatt	85.74
		Avgift till Centralkassan	60.—
		Vattenavgifter	153.60
		Remonter å kyrkohuset	195.83
		Oförutsedda	416.58
	Kr. 3.966.42		Kr. 3.966.42

Kyrkoreparations-kontot.

Bidrag från „Gotteskasten“ (St Mikaelskyrkans andel i det sålda s. k „Packhuset“)	Kr. 7.876.32	Reparation av kyrkans tak och målning av ytterväggarna: materiel	Kr. 749.94
		arbetslöner	2.557.05
			Kr. 3.306.99
		Skuld till H. Bles	Kr. 1.138.68
		Skuld till „S. O. V.“	1.147.14
		Skuld till Nargö kapellfond	1.190.80
		Skuld till v. Franckenska fonden	450.—
		Skuld till A. Heldring	268.53
			4.195.14
		Överfört till kassakontot	374.18
	Kr. 7.876.32		Kr. 7.876.32

Centralvärmelednings-kontot.

Saldo från år 1930	Kr. 744.57	Överfört till kassakontot	Kr. 298.15
		Saldo till år 1932	446.42
	Kr. 744.57		Kr. 744.57

Reval den 7. mars 1932.

A. Stahl. Ordförande. **H. Bles.** Kassör. **D. Pettersson.** Sekreterare.

EVANGELISKA FOSTERLANDSSTIFTELSENS

BOKFÖRLAG

Stockholm 3. Tel. Norr 327 65 (växel)

Biblar — Psalmböcker —
Religiös litteratur

Välsorterad

BOK- och PAPPERSHANDEL

Överum

är namnet, som garanterar verklig kvalitet å plogar och plogdelar.

Tillbringa Eder semester i Dalarne och Värmland,

vilka båda landskap i fråga om storslagen natur och intressanta platser räknas bland Sveriges främsta. Bekvämate förbindelser med Bergslagsbanan.

Reserverad annonsplats

Året Runt bra mat på
Systembolagets Restaurang

LAXEN, HALMSTAD

CARL FREDRIKS BIERSTUGA

Hantverkaregatan 17.

NORRKÖPING

REKOMMENDERAS

Giv barnen SVEA

CHOKOLAD och CACAO

Närande. Välsmakande.

A.-B. Svea Choklad-Norrköping

A.-B. Lidköpings Vikingsägar
LIDKÖPING

VIKING

Representant för Estland
Johan Grönsjö. Vana Viru 9. Reval

Aktiebolaget

Nya Spis- & Knäckebrödsfabriken

OSKARSHAMN Välkända brödsorter rekommenderas.

Köp det! Ät det

Vildskinn

Räv, Utter, Mård, Hermelin
Ekorre, Hare och Kanin upp
köpas till allra högsta pris.
Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsakligen äro för egen fabrikation. Prislista sändes mot porto.

ÖUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4

„Besök Borås“

EGONLINEN uppehåller regelbunden trafik Göteborg med alla mellanliggande svenska hamnar till KARLSKRONA—DÄNZIG—LIBAU—RIGA—REVAL—HÄLSINGFORS.

Finbrukens Brevpapper
utan jämförelse bäst och billigast
Klippan Lessebo Grycksbo

SVEDALA

Tegelmaskiner, Grävmaskiner, Stenkrossar, Vägbyggnadsmaskiner, Betongblandare, Torvmaskiner, Bränslekrossar för Torv, Koks och Kol, Pulveriseringsmaskiner, Vindsiktar, Transportapparater, Lastningselzavatorer, Rullager, Rallvagnshjul, Kokillgods, rekommenderas.

AKTIEBOLAGET

ÅBJÖRN ANDERSON

Post- och Tel.-adr.: Svedala, Gjuteriet.
Tel.: Namnanrop: Gjuteriet

Reserverad annonsplats

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt,
Norrköping. Tel. 1249.

Utför kemiska analyser och provtagningar.
Inneh.: Civiling. John Wanselin. stadskemist.

Restaurant Runan

Sundsvalls popu-
läreste restaurant

HEMTREVLIG FESTVÄNING
Förträfflig mat. Billigaste priser

Hemmets Journal

innehåller

veckans

bästa

läsning

VID BESÖK I VÄXJÖ REKOMMENDERAS

Järnvägsrestauranten

VÄXJÖ sitt erkänt goda kök. Fullständig spritservering. Förstklassig musik. På sommaren enda platsen i staden för härlig parkservering. God plats för bilar.

TVÅ

Kvalitetsmärken

Gammal

Norrlands Akvavit

och

Renat Bordsbrännvin

46%

Begär alltid dessa
brännvinsorter på
restauranter och sy-
stembolag

Före och efter resan

Frukost — Lunch — Middag — Supé i
Centralstationens Matsal.
Populär terrasserering för förfriskningar i stora vänthallen.

Under resan

Table d'hôte och à la carte i restauranternas och ångfärjorna.
— Erkänt gott kök. — Låga priser.
Turisttrafikförbundets Restaurant A.-B.

LUDWIG WIGART & Co. A./B.
ENGROSLAGER AV
Sybehör, Ylle-, Tricot- & Korta varor.

Svenska Bomullsflaggor
Hängmattor av Bomullstyg
Gefle Manufaktur Aktiefabrik
Strömsbro,
Telefoner: Gävle 88, 2288 och 1689.

Byggnadfirman ANDERS DIÖS
Tunagatan 4, Upsala

Telefoner: Kontoret 3892, 3893; Förrådet 2890;
Byggnadspl. Paleontologiska Inst. 3894; Bostadsf. Väderkvarnen 1899.

SVEABLANDNING

Rostkaffet i blågula påsar
tillfredställer alla i parti från
ENGWALL HELLBERG A.-B., GÄVLE

„Besök Karlstad“

RESTAURANT DAMBERG

Matsalen i tr. Stockholm rekommenderas
Beställningar av bord N. 129 11. N. 62 85.

BIERSTUGAN I

Spångarbräken, Norrköping.
Rekommenderar sina väl tempererade matdrycker.

Aktiefbolaget J. E. Arndt

Hudiskvall Ångbåtsexpedition, Befraktnings-Skeppsmäklari och Speditionsaffär. Lager av kol och Byggnadsmaterialer. Rikstelef. 245, 287 325. Telegrafadr.: Arndtbolaget.

Betald annonsplats